

Зелений Світ

ЕКОЛОГІЧНА ГАЗЕТА
УКРАЇНИ

№87 (250) січень 2011

виживання
демократія
гуманізм

З НОВИМ РОКОМ!

Шановні Друзі!

*Щиро вітаємо Вас
із Різдвом Христовим та
2011 Новим Роком!*

*Нехай ці свята принесуть Вам
і Вашій родині добро, мир і
співпрацю!*

Голова УЕА «Зелений світ»

та редактор газети «Зелений Світ» ВІКТОР ПІКАЧЕНКО

*Хай Ангел пофкнепється Вас
ніжним крілом,
Зігріє Вам серце Різдвяним
теплом.*

*Веселих свят! Христос
народився!*

ЮРІЙ САМОЙЛЕНКО

НА ЧЕРНІГІВЩИНІ СТВОРЮЮТЬ НОВІ ЗАПОВІДНІ ТЕРИТОРІЇ

Фахівці Державного управління охорони навколишнього природного середовища в області розглянули первинні матеріали зі створення у трьох районах регіонального ландшафтного парку «Козацький», орієнтовною площею 10 тис. га.

Окрім того, як повідомляє кореспондент УКРІНФОРМУ, продовжуються роботи зі створення національного природного парку «Дніпровсько-Деснянське

міжріччя» на базі існуючого регіонального ландшафтного парку «Міжріччинський», розташованого на території Козелецького району.

На сьогодні природно-заповідний фонд області нараховує 656 об'єктів загальною площею 253 тис. га. Заповідники і парки займають 7,6% площі Чернігівської області, тоді як по Україні цей показник ледь перевищує 5%.

СІЧЕНЬ

- 1 - Новий Рік.
- 6 - 110 років від дня народження Миколи Миколайовича Гришка (1901–1964), українського ботаніка.
- 7 - Різдво Христове.
- 14 - Новий рік за старим стилем. Святого Василя Великого.
- 125 років від дня народження Василя Степановича Пустовойта (1886-1972), українського і російського селекціонера.
- 19 - Богоявлення Господнє. Водохреще.
- 22 - День Соборності України.
- 25 - День св. Тетяни.
- 29 - Славний бій під Крутами київської мотодіви проти російських загарбників.

2011 ОГОЛОСИЛИ МІЖНАРОДНИМ РОКОМ ЛІСІВ

З метою просування сталого управління і збереження лісових ресурсів Генеральна Асамблея ООН на вісімдесят третьому пленарному засіданні 20 грудня 2006 оголосила 2011 рік Міжнародним роком лісів. Про це повідомляють на сайті управління охорони навколишнього природного середовища у Львівській області.

Міжнародний рік лісів дозволить привернути увагу громадськості до проблем сталого управління і збереження всіх типів лісів.

Слід зауважити, що ліси Львівської області займають 31,8% її території, тоді як у середньому по Україні цей показник складає 15,7%. Ліси на Львівщині займають площу 694,56 тис. гектарів, що становить понад 8% загальної площі лісів держави. Для порівняння: загальна територія області складає лише 3,6% від території України. За загальною площею лісів Львівщина займає третє місце по Україні після Волинської та Житомирської областей.

Ліси по території області розміщені нерівномірно. Основна частина вкритої лісом площі припадає на гірські райони Карпат, а також Розточчя, Гологори, Мале Полісся. Найбільші масиви лісів зосереджені в Сколівському (101,5 тис. га), Турківському (69,5 тис. га), Старосамбірському (56,5 тис. га), Яворівському (56,3 тис. га) та Дрогобицькому (47,2 тис. га) районах. У Стрийському (24,2 тис. га), Самбірському (12,1 тис. га), Городецькому (8,7 тис. га) районах ліси займають незначні площі. Якщо брати відсоток вкритої лісом площі по районах, то найбільша вкрита лісовою рослинністю площа є в Сколівському (72,5%), Турківському (57,9%) та Старосамбірському (47,1%) районах; серед рівнинних слід відмітити Яворівський (37,5%), Бродівський (34,2%) та Перемишлянський (31,2%) райони. Найменш лісистими є Городецький (12,4%), Самбірський (13,4%) та Пустомитівський (15,6%) райони, тобто рівнинні райони, що пов'язано з давнім освоєнням даних територій та високою щільністю населення.

УВАГА, «НЕЛЕГАЛЬНІ» ЯЛИНКИ!

На автодорозі Кремінна-Торськ наряд ДАІ зупинив автомобіль MAN, водій якого перевозив без відповідних документів 300 хвойних дерев на загальну суму 15 тис. грн, повідомили у відділі зв'язків з громадськістю УМВС України в Луганській області. Подібний факт був виявлений і співробітниками Краснолуцького міськвідділу міліції. У Луганській області за кілька днів правоохоронцями перевірено 270 місць реалізації хвойної продукції.

Газета «Зелений світ».
 Виходить з 1989 року.
 Засновники газети: УЕА
 «Зелений світ»
 Передплатний індекс
 Свідоцтво про реєстрацію
 № 630 серія КВ
 від 10.05.1994 р.
 Ідентифікаційний код
 №
 Адреса: Контрактова пло-
 ща, 4, Київ-70,
 тел./факс: 417 43 83

E-mail:

ВЕБ сторінка УЕА «ЗС»
 WWW.zelenysvit.org.ua

Шеф-редактор
 Юрій Самойленко
 Головний редактор
 Віктор Ткаченко

Думки, висловлені авторами
 матеріалів, можуть не збігатися
 з позицією редакції.

Рукописи не рецензуються
 і не повертаються. Листування
 з читачами лише на сторінках
 газети.

Надруковано УЕА «Зелений світ»

Тираж 999 прим.

В газеті використовуються
 матеріали з інтернет-видань:
 Кореспондент.net; Майдан-
 ІНФОРМ; УНІАН; Утро.ru; «Обо-
 зреватель», eko.portal.

УЕА «Зелений світ» створе-
 на в 1988 році як реакція суспіль-
 ства на жадливий екологічний
 стан в Україні, спричинений
 Чорнобильською катастрофою
 1986 року. Асоціація є членом
 Міжнародної федерації «Друзі
 Землі».

Голова УЕА «Зелений світ»
 Юрій Іванович Самойленко.

Газета «Зелений Світ» була,
 на час створення, одним з най-
 перших неформальних антире-
 жимних видань, в якому відкри-
 валася правда про стан здоров'я
 нації та екологічні негаразди
 в країні. Газета стала рупором
 демократії. В епоху тотального
 замовчування та брехні на наших
 шпальтах відкривалися жахні
 картини радянської дійсності.

НОВИЙ ГЕНПЛАН ЗНИЩИТЬ ЕКОЛОГІЮ МІСТА І ПЕРЕТВОРИТЬ ЙОГО НА ГЕТТО – ФОРУМ ПОРЯТКУ КИЄВА

Київська влада в новому Генеральному плані розвитку столиці намагається легалізувати незаконні землевідведення і перетворює Київ на гетто.

Про це заявив головний координатор громадської кампанії «Форум порятунку Києва» Віталій Черняхівський.

«У документі не прописані рішення жодної поточної проблеми столиці. І навпаки, його прийняття і виконання загрожує появою безлічі нових проблем», — сказав Черняхівський.

Черняхівський повідомив, що новий план передбачає подальший екстенсивний розвиток міста, зростання обсягів житлового будівництва, збільшення кількості населення і автомобілів, що, у свою чергу, призведе до різкого погіршення екологічних показників у місті.

На його думку, головною метою прийняття нового Генплану столиці є бажання «узаконити» всі протиправні землевідводи, проведені Київрадою з 2002 року.

Черняхівський також підкреслив, що столична влада не провела жодних публічних громадських слухань за проектом Генплану, як це передбачено законодавством.

Лідер «Форуму» нагадав, що в даний час у столиці діє Генплан розвитку до 2020 року, прийнятий у 2002 році. «Минуло лише 8 років, як знадобився новий Генплан. Зрозуміло, що таким чином корумповані депутати хочуть жорстко пролобіювати інтереси будівельних компаній», — переконаний він.

Зокрема, за його словами, в документі закладаються плани з фактично подвоєння загальної площі житла в Києві: передбачається нове будівництво понад 38,5 млн. квадратних метрів житла, при тому, що на сьогоднішній день обсяги житлового фонду міста складають 55 млн. квадратних метрів.

«Але це будівництво не спрямоване на забезпечення черговиків безкоштовним житлом. У його основі лежать корисливі інтереси — отримання прибутку забудовниками. Це дегенеративний шлях, який веде до катастрофи», — вважає лідер «Форуму».

При цьому будівництво буде здійснюватися за рахунок знищення лісів, парків, скверів, дитячих і спортивних майданчиків. За словами Черняхівського, в результаті збільшення щільності забудовуваних територій і населення різко зростає навантаження на транспортну, енергетичну, водо-каналізаційну системи.

«Це нагадує мені «розвиток» Мехіко,

коли в пустельній Мексиці, як пухлина, розростається столиця з населенням понад 30 мільйонів людей, поглинаючи все нові і нові території, де панує криміналітет, бруд, убогість. По суті, це велике гетто. І ось у таке гетто хочуть перетворити Київ», — вважає він.

«Приймати такий Генплан не можна. Вихід може бути тільки один — домогтися позачергових виборів Київради і Київського міського голови. Столиці потрібна нова влада, яка буде дбати про місто і його жителів, а не про власні кишені», — резюмував Черняхівський.

Нагадаємо, 16 вересня Київська міська рада за підтримки 80 депутатів затвердила Концепцію стратегічного розвитку столиці, яка є першим етапом у розробці Генерального плану розвитку Києва і його приміської зони до 2025 року.

TCH

ВЕРХОВНА РАДА РЕАБІЛІТУЄ СОРОКУ, ГРАКА І СОЙКУ

Верховна Рада України ухвалила в першому читанні проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про мисливське господарство та полювання» щодо покращання охорони деяких видів тварин, внесених до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі. Законопроект спрямований на приведення Закону «Про мисливське господарство та полювання» у відповідність із Законом «Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» та впровадження більш раціонального використання мисливських ресурсів.

Запропоновано, зокрема, виключити з переліку шкідливих тварин сороку, грака і сойку, які насправді є дуже корисними птахами.

АЗОВСЬКЕ МОРЕ МОЖЕ «ЗЛИЗАТИ» БЕРДЯНСЬКУ КОСУ

Руйнування Бердянської коси, на укріплення якої було виділено 11,5 млн. грн., триває.

Як повідомили у прес-службі Запорізької облдержадміністрації, на сьогодні ризик втрати Бердянської коси, а, отже, і значної частини курортної зони міста, реально існує, інформує УНІАН.

«На сьогодні всі укріплення, які були виконані, розмиті водою. Разом з ними у водах Азовського моря потонули і гроші, що витрачаються на проведення робіт: 11,5 млн. грн., з яких 10 млн. грн., — субвенція з державного бюджету і 1,5 млн. грн. — кошти обласного фонду охорони навколишнього природного середовища», — відзначив голова облдержадміністрації Борис Петров, який побував з робочою поїздкою у Бердянську.

За даними прес-служби ЗОДА, губернатор ініціював перевірку прокуратурою використання коштів, виділених на роботи з укріплення Бердянської коси.

МЕМОРАНДУМ

Нами, громадськими організаціями України, що стурбовані екологічною, енергетичною та політичною безпекою нашої держави, висловлюється негативне ставлення до рішення про подовження роботи ядерних реакторів, що збудовані за старими технологіями, у понадпроектний термін, укладений наступний МЕМОРАНДУМ.

Світ бурливо і хаотично розвивається, й для свого розвитку потребує все більшої кількості енергії. При цьому енергетичний баланс України має сталу тенденцію до домінування ядерної енергетики, що сприяє монопольному стану цього сектору економіки у загальному енергетичному балансі України. Це заважає розвитку конкурентного енергетичного ринку, гальмує розвиток альтернативної енергетики, несе загрозу національним інтересам України і тому, керуючись аргументами наведеними нижче, ми заявляємо громадянському суспільству про таке:

Немає жодних підстав з точки зору енергетики та економіки країни для подовження експлуатації 1-го блоку Рівненської АЕС. Єдиною причиною подовження роботи енергоблоку є сліпе слідування «Енергетичній стратегії України до 2030 року», яка себе вже давно дискредитувала й потребує перегляду.

Виключення громадськості й місцевих органів влади від прийняття цього важливого рішення лише посилює конфлікт та непорозуміння між суспільством та органами державної влади, відповідальними за розвиток паливно-енергетичного комплексу України.

При наявності в країні надлишків енергогенеруючих потужностей, 2,4 мільярди грн., які було витрачено на подовження експлуатації 1-го енергоблоку РАЕС, більш ефективно було витратити на заходи з енергозбереження, які б окупились не за 15-30 років, а за один-два сезони.

Світовий досвід свідчить про підвищену небезпеку від роботи застарілих ядерних реакторів — це несе підвищену загрозу для населення й довкілля, що є неприпустимим у країні, де відбулась найстрашніша у світі аварія на АЕС, наслідки якої до сих пір не ліквідовано, й не вирішено цілий комплекс проблем з урановидобувною та уранопереробною галузями.

Відсутність інформації про реальний вплив роботи АЕС на довкілля та населення.

В Україні не реалізовано жодного

проекту про вивчення стану здоров'я населення, яке проживає навколо ядерних об'єктів, що є неприйнятним для держави, яка розвиває ядерну енергетику.

Подовження ліцензії на експлуатацію на 20 років, а не на 2-3, як закликали представники громадськості, викликає сумніви спроможності здійснення ефективного контролю і збереження належного рівня безпеки на вказаних ядерних об'єктах.

Зацікавлена громадськість вимагає:

Міністерство палива та енергетики України має надати прозору і чітку аргументацію необхідності процесу подовження експлуатації з точки зору енергетичних потреб України.

Міністерство фінансів та НКРЕ мають обґрунтувати фінансову перевагу подовження роботи ядерних реакторів над іншими заходами в галузі енергетики, наприклад, порівнюючи з капіталовкладеннями в енергозбереження та енергоефективність.

Комітету Верховної Ради України з питань паливо-енергетичного комплексу забезпечити повернення права громадян на прийняття рішення про подовження термінів експлуатації ядерних об'єктів в Україні, шляхом внесення в законодавство відповідних змін.

Державному комітету ядерного регулювання України жорстко контролювати межі та умови виданої ліцензії.

Уряд України має лібералізувати ринок електроенергетики, для вільного вибору споживачем виробника електроенергії та перехід на ринкові механізми регулювання в галузі енергетики.

Вимагаємо ініціювати створення механізму керування фондом виведення енергоблоків з експлуатації, який би гарантував наявність достатніх коштів у фонді для виведення ядерних реакторів з експлуатації.

Створення в зоні спостереження АЕС постійно діючої системи інформування населення за допомогою радіозв'язку про стан діючих, а особливо продовжених, енергоблоків.

Забезпечити медичний моніторинг і медичне обслуговування населення, що проживає навколо АЕС.

Найближчим часом необхідно реалізувати проект щодо вивчення стану здоров'я населення в динаміці 30-тирічного періоду експлуатації станції. Необхідно проведення генетичного моніторингу: динаміка онкологічних захворювань і вад розвитку, а також цитогенетичних досліджень.

Частина коштів на подовження має

використовуватись на створення промислової інфраструктури на працевлаштування місцевого населення, що зняло б соціальну напругу при майбутньому виводі з експлуатації.

Міністерству освіти і науки України забезпечити підготовку кадрів, необхідних для безпечної експлуатації ядерних об'єктів.

Забезпечити моніторинг стану здоров'я флори і фауни, що розташовані навколо АЕС.

Подяка.

Громадські організації висловлюють подяку Держатомрегулювання, НАЕК «Енергоатом» і працівникам Рівненської АЕС за надану можливість брати участь у процесі прийняття рішення про подовження терміну експлуатації.

Завершення.

Меморандум написаний для врахування органами центральної влади спірних питань і напрацьованих громадською пропозицій для використання при плануванні подальшої роботи атомної енергетики в Україні.

ЯК ЗАХИСТИТИ ДЕРЕВА: РЕКОМЕНДАЦІЇ ВІД ХАРКІВСЬКИХ ЕКОЛОГІВ

Мораторієм на вирубку дерев хочуть досягти харків'яни, які об'єдналися у рух «Ми — за зелене місто». Вже нині екологи зібрали рекомендації громадянам, як офіційним шляхом завадити знищенню дерев.

Поштовхом до дій активістам харківського екологічного руху стало нещодавнє скандальне будівництво дороги у парку імені Горького. «Дорога побудована, але не факт, що вона залишиться на цьому місці, а на її місці не з'явиться прогуляночка алея», — сказав Deutsche Welle голова харківської екологічної групи «Печеніги» Сергій Шапаренко. Він визнає, що коли дорогу будували, люди не були готові самостійно захищати таку кількість дерев. Але потім змогли об'єднатися у досить потужний рух: «Зараз люди постійно відслідковують ситуації і по інших зелених зонах аби заважали забудовам, або рубкам. Навіть є перемоги, коли городяни самі відстояли дерева у парку», — каже Шапаренко.

«Печеніги» розробили та оприлюднили на своєму сайті докладні інструкції для харків'ян про те, як юридично зупинити рубку в своєму дворі, як запобігти незаконному будівництву ще до його початку. Екологи навіть вже виклали бланки звернень до інстанцій, які відповідальні за зелені зони.

Екологи та активісти руху розпочали й новий проєкт «Будильник». Як каже член групи «Печеніги» Олег В'яткін: «Мета — домогтись за допомогою документів, щоб наше місто виконувало законодавство. І міська влада зробила усі плани з благоустрою й провела інвентаризацію усіх дерев». Активісти вже самі почали інвентаризацію та зробили мапу незаконних рубок дерев, замість яких влада повинна висадити нові.

**Олександра Індюхова,
«Німецька Хвиля»**

ЖИВІ ТА МЕРТВІ РІЧКИ...

«Українська газета плюс» продовжує публікації про екологічну загрозу, яка нависла над Україною, її національним багатством — лісами, ріками, земельними угіддями, зонами відпочинку. Буквально на наших очах щезають водойми в столиці України. Колись зелена оаза, місто перетворюється на суцільний будівельний майданчик, причому часто хмарочоси зводять на берегах річок.

«Сімсот річок ще й чотири з устя Дніпра й до вершини», співається в українській народній пісні. І це не гіпербола, бо Дніпро у межах України творять 19743 річки. Він несе води до України вже забруднений у Білорусі та Росії. У нас нищівниками Славутича є, по суті, всі населені пункти, особливо міста, де каналізаційні колектори перевантажені. Тому коли ми говоримо про найбільшу артерію України Дніпро, то пам'ятаймо і про тих 19 тисяч річок, що знаходяться в його басейні, а це — 14 областей України. Недарма гідрологи порівнюють Славутич із стовбуром дерева, а його притоки — з кроною. Ріки, річки, потічки, струмки, озера, ставки, де вода колись була чиста, як сльоза, прозора до дна, де плюскотіла риба — велика і мала, роїлися в норах поважні раки і тихо погойдувалися на блакитній глядінні біло-жовті лінії — індикатори здоров'я й чистоти водоймища. Було колись в Україні... По річках, які нині закуті в колектори, ходили бистрі чайки-човни, великі пароплави. А якими чистими були золоті піщані береги!

Тепер у благословенні мальовничі наші річки впадають каналізаційні стоки та звозять іржавий металобрухт і різне сміття. Може, наші предки й обрали місцем поселення Київ не лише через красу Борисфена-Славутича. До нього збігали десятки повноводих, чистих річок. На жаль, більшість із них мертві: про їхнє існування нагадують хіба що назви, і то не завжди. Якщо поглянути на карту Києва, то помічаєш, як густо вона помережана артеріями (хотіла написати голубими, та осіклася): більшість із них ув'язнені в колектори. І це дійсність, наша історія, таким лиховісним способом увічнена.

Відому з часів Київської Русі річку Почайну, праву притоку Дніпра, що починалася на Оболоні, вже ніхто не покаже на мапі, бо, на жаль, вона загинула.

Ця слава в минулому річка, на якій приблизно там де стоїть пам'ятник Магдебурзькому праву, хрестив наших предків князь Володимир, нині існує як Оболон-

ські озера. Починалася вона в п'яти кілометрах від нинішньої акваторії Київської гавані і від Дніпра була відділена піщаною косою. Довжина Почайни сягала восьми кілометрів, площа водозбору — 16 квадратних кілометрів.

Устя цієї ріки називали Притикою, тут знаходилися кліті, до яких причалювали судна. Гавань Почайни вважалася однією з найважливіших на водному шляху «з варяг у греки». В косі, яка відділяла її від Дніпра, 1712 року прорили канал. А в XIX столітті, коли основну течію Славутича спрямували до правого берега, косу зовсім розмило і Дніпро поглинув Почайну.

Її права притока, ручай Юрковець протікав між Щекавицею та Лисою горою. В 1908 його закрили в колектор. У Почайну несли чисті води притоки Сетомль, Сирець, Глибочиця. Остання починалася на Лук'янівці, перетинала Поділ. До неї біля Житнього ринку долучався струмок Киянка, що пробивався з-під землі під Старокиївською горою, протікав поміж Кудрявською височиною і Замковою горою на урочища Гончарі та Кожум'яки.

Киянка згадувалася в старих описах Києва, згодом вона обміліла і висохла. Від назви її збереглося найменування Киянівського провулку. В давні часи ручай ще називався Киянь, він згадувався в «Слові о полку Ігоревім» як «дебра Кияні», що означала балку, вкриту лісом, де протікав цей струмок. Яр віддавна був дорогою між Подолом і нагірною частиною Києва. У XVIII столітті при впорядкуванні дороги його підсипали і випрямили.

Кудрявець, права притока Глибочиці, починався на Кудрявській горі, густо засадженій деревами й кущами, які «кудрявились». Він впадав до Глибочиці на Подолі, нині закутий у колектор. В минулому права притока Почайни Бабин Яр перетинав дно однойменної балки. Він починався поблизу нинішньої вулиці Мельникова, водозбірна площа була 400 гектарів. Закритий у залізобетонний колектор Кудрявець відкритий тільки в нижній частині при впадінні в Дніпро.

А які промовисті дотепні назви дав народ оцим київським річкам — Курячий Брід (тепер його вже не перейде жодний птах), Реп'яхів Яр, Буслівна (нині там жодного бусла не побачиш), Собаче горло. Ця чудернацька протока на правому березі Дніпра починалася нижче гирла Десни і впадала в Дніпро вище урочища Наталка. Після зведення житлового масиву Оболонь Собаче горло цілком змінило свою форму. Давнє русло Дніпра (до устя Либіді) називалося Старик. До XX століття Стариком також називали велику заплаву, нині Матвіївська, поблизу Труханового острова. А от милозвучну назву Йорданський мав ручай, права притока Дніпра, що плинув біля підніжжя Лисої гори між Щекавицею і Кирилівською церквою. Напевне на Водохрещу тут збирався подільський люд, із корогвами йшов до Йорданського ручаю і набирав

освячену джерельну воду, яку зберігав упродовж року.

Кумедний Курячий Брід, ліва притока Сирця, протікав на Пріорці, місцевості, названій так тому, що всередині XVII століття тут була загородня резиденція пріора, настоятеля католицького домініканського монастиря в Києві. Нині майже весь Курячий Брід закутий у залізобетон.

Як і решта малих київських річок, теж важко хвора Нивка — права притока Ірпеня. А починається вона біля Льодового стадіону в районі житлового масиву Теремки, тече через Святошин і впадає в 45 кілометрах від устя річки Ірпінь. Довжина Нивки — 19 кілометрів, площа водозбору 93 квадратних кілометри. Живиться переважно атмосферними водами, підземне живлення незначне, в засушливі періоди річка пересихає, її заплава заболочена. По руслу Нивки розміщено 21 ставок. Нивка отруєна стічними водами, мазутом, добривами, сміттям, частково висушена або ж стиснута лежачими бетонними берегами, каналізована, живцем похована в колекторах. Ще за радянської влади виконком київської міськради ухвалив рішення «Про заходи по запобіганню забруднення водойми річки Нивки», але на екології, як це у нас заведено, завжди економили. Нивку ще можна відновити в районі Софіївської, Петропавлівської Борщагівок, де розміщено ставок.

Мошун, Мошунка — річка на північно-західній околиці Києва, права притока Ірпеня. Тече лісистою місцевістю, впадає в Ірпінь у 26 кілометрах від його устя. Довжина Мошуна 10 кілометрів, площа водозбору 54 квадратних кілометри, живиться атмосферними та підземними водами.

Ще був на карті XVIII століття струмок Володимирка, на південно-західній околиці Києва, ліва притока ріки Стінка. Запитайте у киян, чи хтось із них пам'ятає про неї — наврод. Річка Хрещатий Яр нагадує про себе хіба що в назві центральної вулиці столиці України. Якби батьки легендарної дівчини Либіді знали, в що перетвориться в майбутньому ця водойма, часто згадувана в літописах, то, напевне, ніколи б не назвали її цим славним іменем. Цікавий переказ про походження цієї річки. Припускають, що свою назву отримала від імені сестри засновників Києва, князів Кия, Щека і Хорива. Була начебто вона привередливою: висміювала тих лицарів, які до неї сваталися, і відсилала їх назад. А коли ті перестали залицятися до неї, засумувала. Невдовзі вона збудувала дім на горі і жила там на самоті, проливаючи сльози. Гору, де стояв її дім, стали називати Дівич-горою, а річку, що утворилася з її сліз, Либіддю. Вона згадується в літописах: так розповідають про осадку Києва печенігами в 968 році, очевидець зазначав, що ніде на Либіді коня напоїти». Бере ця водойма початок із джерела біля станції Київ-Волинський і впадає в Дніпро з правого боку поблизу Корчуватого.

Колись на Либіді стояли водяні млини вздовж усього русла ріки. Особливістю цієї ріки є те, що вона протікає по центральній і південно-західній частині Києва, охоплюючи чимало адміністративних районів. Головна проблема Либіді — її забруднення. Причому зва-

Початок на ст. 4

річки у XVIII–XIX століттях були звичайним явищем. З урбанізацією Києва, зростанням і виникненням нових підприємств, які зливають у Дніпро промислові стоки, становище погіршилося настільки, що вже у 30-х роках XX століття при розробці генерального плану Києва про Либідь як річку не йшлося. Басейн Либіді розчленований глибокими ярами, які відкривають численні джерела: Бусловський — на Саперній Слобідці, Лукрець — під живописною Дівич-горою, Живець — під горою Бусовицею. Основні притоки — Скоморох, Китаївська, Старик, Буславка, Відрадна, Шулявська, Кадетський Гай, Панківська, Клов, Звіринець, Протасів яр (узяті в колектор, деякі мають періодичний стік). Либідь довжиною 17,2 кілометра закріплена бетонними биками, а на окремих ділянках її закуто в колектори. Коли я йду на Байковий цвинтар, де поховані мої родичі, завжди зупиняюся біля мосту, де колись текла ця повноводна річка. Очевидно давно вже потрібно поставити тут пам'ятний знак, який би попереджував, що така доля може спіткати ще й інші вцілілі київські річки.

Лише на кілька сот метрів Либідь вивирається із залізних об'ємів труб.

Колишню красуню Либідь відтворити такою, якою вона була колись, неможливо. Нині вода в ній — стічний колектор, тому її відновлення на найближчі десятиліття проблематичне. Хіба що можна реконструювати її береги, облагородити хоча б верх річки, очистити воду. До речі, між Либіддю і Нивкою тут відстань усього метр.

Було розроблено кілька проектів її врятування, але всі вони, на жаль, завжди в повітрі. Місто нашпиговане підземними комунікаціями, і не було ніде викопати колодязь водозбору. За другим проектом, не знайшлося місця для ставків-накопичувачів.

Є дуже мальовнича місцина в Києві, там, де пролягла річка з лагідною назвою Пронька, притока легендарної Либіді. Тут створено каскад ставків. Свого часу для його впорядкування місто вклало чимало мільйонів карбованців: у Совках почистили річище, закріпили берег, побудували регульовані споруди, півмощували гранітні доріжки. Але невдовзі люди почали завалювати береги ставків господарським сміттям. Звідси всі нечистоти потрапляють у Дніпро. До речі, будівельники каналізаційного колектора селища для військових, виведених із Німеччини, тоді зруйнували Проньку і пустили її в трубу. Але ж ця малесенька річка була великою для свого ландшафту, бо із 71-ї тисячі річок, які протікають Україною, майже 400 мають довжину 10 кілометрів, решта (67 тисяч) — тільки до 10 кілометрів. Мишоловка — невелика права притока Дніпра, що починається поблизу Голосієва, впадає нижче однойменної історичної місцевості, яка з 1618 року належала Києво-Печерській Лаврі, а в XVIII столітті існувало село Мишоловка, розташоване за Деміївкою.

Скиди зливних і промислових вод тих підприємств, де немає очисних споруд, загубили також колишні річки Дарницю, Сирець. Остання бере початок біля станції метро Святошин і впадає в Дніпро. Сирець

у минулому був повноводною рікою, на якій теж стояли млини, вона живиться атмосферними опадами і багатьма джерелами. У Сирці була добра питна вода, особливо в джерелі, що витікає з логовини біля залізничної платформи «Рубежівський». Сирець живе під землею, а береги загалом не вкладені в бетон.

Збереглася на південній околиці Києва річка Віта, яку утворюють три річечки — Мала Віта, Сіверка, Петиль. Вона наче виправдовує свою назву — найбільш жива серед київських річок, бо верхня частина її протікає в урочищі Лісняки, в районі Конча-Заспи.

«Українська газета плюс»

ДНІПРО БРУДНІШИЙ ВІД РЕЙНУ?

Вже найближчим часом Дніпро збираються відкрити для вантажних перевезень. Як повідомив міністр транспорту Костянтин Єфименко, по головній річці України мають намір транспортувати пісок і щебінь (оскільки автоперевезення цих вантажів на далекій відстані не окупається, а річковий транспорт в усьому світі — найдешевший).

Природно, що і без того «не дуже чиста вода» стане ще брудніше. Екологічна система Дніпра може і зовсім не витримати такого судноплавного навантаження.

У першу чергу постраждають жителі прибережних сіл. На думку експертів, річкові перевезення можуть завдати не меншої шкоди, ніж автомобільні. І головне, від чого може постраждати Дніпро, — це поглиблення русла і будівництво нових портів.

— У нас фахівців у річковій екології не так багато, — говорить заступник голови Національного екологічного центру України Олексій Василюк. — Тому переконати громадськість, що збільшення глибини необхідно, дуже легко. І подібні випадки вже були. Пригадуєте, тоді використовували території з намівного піску під забудови (на околицях Києва). У районі водосховищ глибина русла становить до 3–4 метрів. Якщо вирішать її збільшити — це тільки нашкодить, буде більше мулу. Пропадуть Дніпровські плавні, в яких живуть зараз великі популяції птахів. Деякі з них дуже рідкісні. Крім того, розширення існуючих портів і будівля нових доб'є і без того забруднену ріку.

Найцікавіше, що в Україні і справді не так багато фахівців з екології водойм. І перед прийняттям рішення не було офіційно оприлюднено жодного дослідження про те, що ж залишиться від Дніпра після вантажоперевезень. І чи не означає це, що за кілька років він повторить сумну долю судноплавного Рейну, однією з найбрудніших річок Європи?

ЦЕНТРАЛЬНУ УКРАЇНУ МОЖЕ ЗАМУЛИТИ РАДІОАЦІЄЮ

Результати перевірки, організованої на Дніпровському каскаді ГЕС, засвідчили критичний стан Канівської греблі. Про це заявив завідріделом сталого розвитку та екологічної безпеки Ради з вивчення продуктивних сил Національної Академії Наук України Євген Хлобистов повідомляє Кореспондент.net.

«Попередні висновки свідчили про те, що спорудження Канівської ГЕС не відповідає міжнародним нормам гідрологічної безпеки. Зокрема, відсутні аварійні водоскиди, обмежені водопропускні можливості шлюзів і водоскидів. Однак нові дані говорять про те, що до проектних помилок додалася проблема внутрішнього руйнування греблі», — заявив еколог.

Станція, побудована в 1972–1975 роках, використовувала експериментальні технології складу бетонів і включення золи-винесення ТЕЦ у гідротехнічний бетон. Дані досліджень свідчать про руйнування бетонних конструкцій зсередини, що ускладнює оцінку масштабу кризи. Не відкидається, що в аварійному стані перебуває весь фронт греблі.

«Сьогодні гребля Канівської ГЕС стримує 2,5 куб.км води Канівського водосховища з розрахунковим напором до 11 м. За попередніми підрахунками, прорив греблі Канівської ГЕС призведе до затоплення значної частини Черкаської області, утворення непрохідних боліт на цій території, а також до збільшення тиску на греблю Кременчуцького водосховища та її прориву», — говорить вчений.

Також, за його словами, до цього необхідно додати викид на поверхню донних відкладень з акумульованими в них, за даними СЕЕ Bankwatch Network, радіоактивними речовинами стронцієм-90 і цезієм-137, що скупчилися на дні Канівського водосховища після Чорнобильської катастрофи. За оцінками Інституту гідробіології, йдеться про перерозподіл 2 млн. м куб. або 5,3 млн. тонн піщаних і глинистих відкладень, максимальна радіоактивність яких досягає 529 Бк/кг за радіоцезієм і 24,6 Бк/кг за стронцієм-90.

ІЗ КИЇВСЬКОГО МОРЯ БЕРУТЬ РАДІОАКТИВНИЙ ПІСОК

У селищі Страхолисса Київської області з дна піднімають земснарядом радіоактивний пісок, сказав голова Асоціації риболовів України Олександр Чистяков в інтерв'ю газеті Вечірні Вісті.

«В. Пилипишин придбав півтора гектара прибережної землі в Страхолиссі і стільки ж площі було ще намито», — розповів виданню Чистяков.

За словами Чистякова, на дні водосховища лежить пісок, який після вибуху ЧАЕС отримав дозу радіації. Під час проведення намівних робіт радіоактивний пісок оголюють і піднімають на поверхню.

ВЧЕНІ: ТОКСИКОЗ – ДОБРА ОЗНАКА ВАГІТНОСТІ

Група американських учених з Університету Північної Кароліни в Чапел-Хіллі прийшла до висновку, що нудота і блювота на ранніх термінах вагітності пов'язані з низькою ймовірністю викидня і є ознакою благополучної вагітності.

Під час дослідження вчені спостерігали за перебігом вагітності 2407 жінок, починаючи з найбільш ранніх термінів. 89% тією чи іншою мірою нудило вранці, у 53% нудота супроводжувалася блювотою. У 11% жінок вагітність перервалася на терміні до 20 тижнів.

Проаналізувавши отримані дані, вчені встановили, що ймовірність невиношування у жінок, яких не нудило, у 3,2 рази вища, ніж в інших. Ця залежність ставала більш вираженою з віком: у жінок 35 років і старших відсутність нудоти була пов'язана з 12-кратним підвищенням ступеня ризику викидня.

Також фахівці встановили, що чим довше вагітна відчуває нудоту і блювоту, тим більші в неї шанси виносити дитину, причому цей взаємозв'язок також залежить від віку. Наприклад, у жінок, яким за 35, і які відчували ці неприємні симптоми протягом щонайменше половини вагітності, вірогідність викидня була на 80% нижча, ніж у їх ровесниць, яких не нудило.

За словами керівника дослідження Ронні Чен, під час роботи не виявлялася причинно-наслідкова залежність між нудотою і невиношуванням, а лише проліюстрований взаємозв'язок між ними.

«Причини цього взаємозв'язку також поки не досліджувалися, нудота може бути реакцією на різке зростання рівня низки гормонів, необхідних для благополучного перебігу вагітності, проте це лише припущення», — підсумувала Чен.

Нагадаємо, раніше одна з найбільших британських компаній з планування сім'ї First Response, провела дослідження, під час якого було встановлено, що для зачаття дитини в середньому у пари має відбутися 104 статевих акти.

ЩОДНЯ ЗАРАЖЕННЯ ВІЛ-ІНФЕКЦІЮ ПРОГРЕСУЄ

Голова Комітету з питань протидії ВІЛ-інфекції / СНІД та іншим соціально небезпечним хворобам Міністерства охорони здоров'я України Світлана Черенько заявила, що в Україні щодня реєструють 48 випадків зараження ВІЛ-інфекцією.

«На жаль, Україна поки не може пишатися тим, що взяла поширення епідемії ВІЛ / СНІД під контроль. Щодня ми реєструємо 48 нових випадків ВІЛ-інфекції у молодих людей», — повідомила Черенько на прес-конференції у Києві.

За її словами, з кожним роком кількість ВІЛ-інфікованих збільшується

приблизно на 10%, і це свідчить про те, що заходи щодо зміни ризикованої поведінки молоді на більш безпечну наразі малоефективні. Також Черенько зазначила, що первинна профілактика ВІЛ / СНІДу сьогодні є одним із пріоритетних напрямків державної політики протидії ВІЛ / СНІДу.

За даними координатора системи ООН, постійного представника ПРО-ОН в Україні Олів'є Адама, в Україні на обліку перебуває приблизно 167 тисяч ВІЛ-інфікованих, з них 33 тисячі — хворі на СНІД. «На жаль, то лиш верхівка айсберга. Ця статистика не відображає реальної ситуації, оскільки сім із десяти ВІЛ-позитивних людей не знають, що хворі», — зазначив він.

Як вважає Адам, в Україні реальна кількість ВІЛ-позитивних і хворих на СНІД може дорівнювати 360 тисячам, що становить приблизно 1,33% від кількості дорослого населення країни.

«Ці дані свідчать про те, що в Україні — найактивніша і найшвидша епідемія ВІЛ порівняно з іншими європейськими країнами. Також ми бачимо збільшення кількості й інших захворювань, що передаються статевим шляхом, і особливо це стосується молоді. Можна зробити висновок, що наша профілактика не працює», — вважає Адам.

На його думку, головними профілактичними заходами для припинення поширення ВІЛ / СНІД мають стати регулярне тестування на ВІЛ-інфекцію, а також використання презервативів при статевих контактах.

Нагадаємо, що згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, програми ООН з боротьби зі СНІДом та ЮНІСЕФ, в Україні зареєстровано від 160 до 190 тисяч людей, які потребують антиретровірусних ліків, а саме препаратів, що дають хворим можливість вести нормальний спосіб життя. Проте необхідні медикаменти отримують лише 10% з них.

ГМО ВИКЛИКАЮТЬ ВІДСТАВАННЯ У РОЗВИТКУ

Результати дослідження, проведеного Загальнонаціональною Асоціацією генетичної безпеки (ЗАГБ) спільно з Інститутом проблем екології і еволюції ім. А.Н.Северцова Російської Академії Наук у період 2008-2010 років, свідчать про значний негативний вплив кормів, що містять ГМО-компоненти, на репродуктивні функції та здоров'я лабораторних тварин, повідомляє УКРІНФОРМ.

«У тварин було виявлено відставання у розвитку та зрості, порушення співвідношення статей у виводках із збільшенням частки самок, зменшення

кількості малюків у приплоді, аж до їх повної відсутності у другого покоління. Було також відзначено значне зниження репродуктивних здібностей самців», — йдеться у звіті про дослідження.

Основним результатом впливу ГМО-корму, який був виявлений під час дослідження, на думку президента ЗАГБ Олександра Баранова, була відсутність третього покоління від тварин з експериментальних груп. «Головним висновком нашого дослідження є виявлення факту біологічної заборони на розмноження», — зазначає О.Баранов. Сама природа ставить хрест на генетичних перспективах тварин, які харчуються ГМО-кормом.

Вчені вважають, що опосередковано такі тварини, що використовуються у харчових цілях, можуть мати негативний вплив і на людину.

ПОЛОВИНА БУТИЛЬОВАНОЇ ВОДИ НА РИНКУ НЕЯКІСНА

На ринку питної води в Україні працює близько 120 операторів, серед яких тільки половина постачає якісну воду.

Про це повідомив голова Асоціації «Бутильована вода України» Ігор Пастух, пишуть «Волинські новини» з посиланням на UBR.

«У бізнесі питної води, як і в будь-якому іншому, знайшлися недобросовісні підприємці, які встановили дешеве обладнання і почали пропагувати начебто здорову джерельну воду», — сказав Пастух.

Тим часом, за його словами, уряд підняв збір на використання підземних вод у 5 разів. «У Росії вода в 12 разів дешевша, ніж в Україні. У Франції такий збір становить (до нашої гривні) 6 гривень, у нас — 7, у Німеччині збір становить від 0,47 до 2 гривень, в Іспанії такого збору взагалі немає», — зазначив експерт.

МИЛО НЕБЕЗПЕЧНЕ?

Фахівці медичного університету штату Мічиган стверджують, що часте використання антибактеріальних засобів гігієни небезпечно для здоров'я. Особливо негативно такі засоби впливають на репродуктивну функцію.

На думку фахівців, необхідно обмежити випуск антибактеріального мила, до складу якого входять триклозан і триклокарбан. Проведені експерименти підтвердили, що ці компоненти впливають на репродуктивну систему, знижують якість сперми, порушують вироблення статевих гормонів, повідомляє УКРІНФОРМ з посиланням на Medicinform.

Експерти пояснили, що завдяки рекламі антибактеріальні засоби дістали широкого поширення, проте вони є небезпечними.

У КОМІСІЇ ХОЧУТЬ СКОРОТИТИ ПЛОЩУ ЗОН, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД АВАРІЇ НА ЧАЕС

Національна комісія радіаційного захисту України (НКРЗУ) при Верховній Раді України має намір провести дослідження радіаційного забруднення територій, які мають статус зон, що постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, з метою їх скорочення.

Про це у ході круглого столу на тему «Соціально-економічний розвиток територій, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС» заявив голова НКРЗУ, народний депутат України Володимир Скубенко, пише УНІАН.

За його словами, виміри радіаційного забруднення проводитимуться в рамках виконання Указу Президента України Віктора Януковича «Про заходи, пов'язані з 25-ю річницею Чорнобильської катастрофи» від 11 жовтня цього року.

«Поки не йдеться про виведення населених пунктів із зон радіаційного забруднення. Ми говоримо лише про те, що по ряду населених пунктів вже були проведені дослідження, які показали, що ступінь забруднення в них не відповідає тому рівню, за яким вони були занесені в 4-у зону забруднення», — зазначив В.Скубенко.

Він також підкреслив, що не йдеться про зменшення якихось виплат або пільг, які отримують сьогодні люди, які проживають у цих зонах. «Так, є 1-а зона забруднення, яка підлягала обов'язковому відселенню, але навіть там сьогодні будуються нові об'єкти з переробки ядерних відходів. 25 років ми працювали над ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, але сьогодні прийшов час щось будувати, будувати в 4-й зоні, найменше забрудненій після аварії, прийшов час оздоровлювати території. Держава повинна стимулювати розвиток зон соціальними та промисловими проектами. Для того, щоб ця зона поступово, як шагренева шкіра, стискалася і там починало відроджуватися життя», — додав народний депутат.

Як повідомляв УНІАН, у квітні 2008 року міністр України з питань надзвичайних ситуацій і у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Володимир Шандра заявив, що значна кількість населених пунктів, які знаходяться в чорнобильській зоні радіоактивного забруднення, стали менш небезпечними для життя.

«У 2007 році в цих областях Міністерство з надзвичайних ситуацій здійснило дозиметричну паспортизацію 2163 населених пунктів, 332 з яких уже сьогодні

можна виводити з категорії радіоактивно забруднених, а 431 — переводити в нижчу категорію», — повідомив міністр.

Довідка

Згідно із законом України «Про правовий режим території, що зазнала радіаційного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи», прийнятим у 1991 році, зони радіоактивного забруднення розділені на чотири типи. 1-а зона відчуження — це територія, з якої проведено евакуацію населення в 1986 році. 2-а зона безумовного (обов'язкового) відселення — це територія, яка зазнала інтенсивного забруднення довгоживучими радіонуклідами. 3-я зона — зона гарантованого добровільного відселення — це територія зі щільністю забруднення ґрунту понад доаварійний рівень ізотопами цезію, стронцію або плутонію, де розрахункова ефективна еквівалентна доза опромінювання людини може перевищити 0,1 бер за рік понад дозу, яку вона отримувала в доаварійний період. 4-а зона посиленого радіоекологічного контролю — це територія зі щільністю забруднення ґрунту понад доаварійний рівень ізотопами цезію, стронцію або плутонію, за умови, що розрахункова ефективна еквівалентна доза опромінювання людини перевищує 0,05 бер за рік понад дозу, яку вона отримувала в доаварійний період.

ЧОРНОБИЛЬСЬКУ ЗОНУ ВІДКРИЮТЬ ДЛЯ ТУРИСТІВ

Туристичні маршрути в Чорнобильську зону почнуть функціонувати із січня 2011 року. Про це заявив міністр МНС Віктор Балога під час відвідування Прип'яті 12 грудня 2010 пишуть Коментарі-ProUa. Міністр також додав, що в МНС відбудеться прес-конференція з приводу відкриття турмаршрутів.

Голова Групи розвитку ООН, Адміністратор Програми розвитку ООН Хелен Кларк також додала, що вона підтримує таку ініціативу. Нагадаємо, згідно з рейтингом туристичних фірм, Чорнобильська зона посідає десяте місце серед міст, відвідуваних любителями гострих відчуттів.

РІВНЕНСЬКІЙ АЕС ДОЗВОЛИЛИ НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Найстаріший ядерний реактор України, проектний термін експлуатації якого завершується у грудні 2010, буде працювати понаднормово ще 20 років. Державний комітет ядерного регулювання України прийняв рішення про видачу ліцензії на подальшу роботу енергоблоку №1 Рівненської атомної електростанції.

«Не маючи коштів, щоб позбутися цього небезпечного ядерного об'єкту, атомники вважають, що зайві роки його роботи вирішать цю проблему, — зауважує експерт з енергетичних питань Національного екологічного центру України Дмитро Хмара. Незважаючи на зауваження екологів щодо загроз для довкілля та недоцільності подовження терміну експлуатації старого ядерного реактора з точки зору енергетичної безпеки країни, все одно було вирішено провести цей експеримент».

На думку екологів, тепер українцям варто готуватися до стрімкого зростання тарифу на електроенергію, адже на по-

довження терміну експлуатації старих реакторів витрачені значні кошти — більше 2,4 мільярдів гривень. Також старі енергоблоки потребують набагато більших страхових відрахувань — на ліквідацію потенційних аварій.

Робота саме цього блоку ставить Україну в залежність від Росії на десятиліття, оскільки паливо для нього може виробляти тільки російська компанія «ТВЕЛ». Також громадськість засмучує той факт, що попередньо мова йшла максимум про 15 років роботи застарілих блоків, а у результаті НАЕК «Енергоатом» отримав ліцензію на два десятиліття.

Варто зауважити, що Рівненська АЕС приділила значну увагу подовженню роботи старих енергоблоків. Проте інші станції, які також планують подовжувати роботу реакторів, так уважно до цієї проблеми не ставляться. І тому теперішнє рішення Держатомрегулювання не означає, що буде так само подовжено роботу ще одинадцяти реакторів, термін роботи яких добігає кінця до 2020 року.

Зелена Хвиля

У ЧОРНОБИЛІ НІЧОГО ПУТНЬОГО НЕ ЗБУДУЮТЬ

ООН усіляко підтримуватиме будівництво нового укриття над ЧАЕС, запевнила в Києві представниця організації. Утім, екологи вважають, що на гроші, передбачені для спорудження укриття, нічого путнього не збудують.

Будівництво нового укриття над ЧАЕС Україна хоче завершити 2015 року. Міністр МНС України Віктор Балога сподівається, що проект зі зведення нового укриття на ЧАЕС завершиться вчасно. За останніми даними, які озвучив український уряд у вересні минулого року, на будівництво саркофагу над четвертим енергоблоком Чорнобильської АЕС потрібно близько 900 мільйонів доларів. Це майже вдвічі більше, ніж було заявлено на цей проект 2004 року. Збільшення суми обумовлене підвищенням вимог до безпеки об'єкту «Укриття», наголошує українська сторона.

На думку адміністратора програми розвитку ООН Хелен Кларк, яка перебуває нині з візитом в Україні, підвищення вартості будівельних робіт зумовлене намірами української влади зробити все правильно та якісно.

Про ЧАЕС всі забули

Натомість експерт з енергетичних питань Національного екологічного центру Дмитро Хмара переконаний, що побудувати на заявлені гроші об'єкт «Укриття» герметичним неможливо, а ті кошти, які дійсно потрібні для зведення конфайменту, зібрати неможливо. «Потрібних коштів ніхто не дасть. Арка, яку планують збудувати, не буде мати ніякого сенсу взагалі. Це просто ще понад мільярд євро заплановано в Чорнобильську зону», — сказав Deutsche Welle Дмитро Хмара.

Також експерт розкритикував ініціативу міністра МНС Віктора Балоги про відкриття Чорнобильської зони для масового відвідання її туристами. Хмара наголошує, що в зоні за понад двадцять років не було проведено повної інвентаризації території і водити туди туристів українською небезпечно.

Лілія Гришко, Німецька хвиля

НА МАДАГАСКАРІ ВІЯВЛЕНО НОВИЙ ВИД ХИЖОЇ ТВАРИНИ

На Мадагаскарі виявлено мангустоподібну м'ясоїдну істоту, яка раніше була невідома науці.

Уперше цей дрібний хижак був помічений у 2004 році, коли купався в озері, але тоді зоологам не вдалося розглянути звіра поблизу, і тому стверджувати, що мова йде про невідомий науці вид ссавців, вчені не могли. Лише через майже рік дослідникам вдалося виловити кілька екземплярів і уважно вивчити їх.

Як повідомляє журнал Systematics and Biodiversity, Вонтсіра Даррелла нагадує свого найближчого родича — бурохвостого мангуста, що мешкає в лісах у східній частині острова, але має деякі відмінності в забарвленні, структурі черепа, формі зубів, а також у розмірі та формі подушечок лап. Живе Вонтсіра Даррелла в навуколоводному середовищі, добре плаває. Харчується рибою і дрібними ссавцями, що мешкають в озері.

Дослідники вважають, що відкриття нового ссавця — явище в сучасній науці надзвичайне, а в цьому випадку мова йде про вкрай рідкісний вид тварин.

Проте вчені відзначають, що радість від відкриття нового хижачка зводить нанівець загроза зникнення цього підвиду мангустів. Вони попереджають, що в результаті забруднення навколишнього середовища і зростання популяції інших видів тварин ареал проживання Вонтсіри Даррелла, який і без того обмежується незначною частиною берега Алаотра, постійно скорочується, що загрожує вимиранням унікальному мадагаскарському хижачкові.

Нагадаємо, раніше Світовий фонд дикої природи (WWF) напередодні конференції з Конвенції ООН про біологічне різноманіття оприлюднив звіт про те, що в 2009 році в Південно-Східній Азії були виявлені 145 нових видів тварин і рослин.

ПОТЕПЛІННЯ ПРИЗВЕДЕ ДО ПОСИЛЕННЯ ОБМІНУ РЕЧОВИН У ХОЛОДНОКРОВНИХ ТВАРИН

Потепління клімату на Землі при-

зведе до посилення обміну речовин у холоднокровних тварин, що населяють тропічні райони планети, що може стати причиною глобальних змін екосистем.

Про це повідомляється в статті журналу Nature.

Протягом довгого часу вважалося, що глобальне потепління має найбільший вплив на екосистеми Арктики, оскільки зростання температури було найсильнішим саме в північній частині Землі. Проте результати дослідження, проведеного американськими біологами Майклом Діллоном, Джордж Уонгом і Реймондом Хьюї, показують, що потепління клімату має найбільший вплив на тропічну фауну.

Вчені зосередили свою увагу на інтенсивності метаболізму (обміну речовин) у холоднокровних організмів, які мешкають у тропіках (температура їх тіла залежить від температури навколишнього середовища).

“Метаболічні зміни є ключовими для розуміння деяких наслідків потепління клімату, бо більш висока швидкість обміну речовин вимагає споживання великих кількостей їжі і кисню. Фактично швидкість метаболізму говорить про інтенсивність життєдіяльності організму”, — пояснив Хьюї, професор Університету Вашингтона.

У своїй роботі біологи використовували архіви Національного управління океанічних і атмосферних досліджень США. У них містяться результати майже 500 мільйонів замірів температури, що проводилися кожні шість годин у період з 1961 по 2009 рік на 3186 станціях, розташованих по всьому світі, окрім Антарктиди.

Вчені картографували ділянки зростання температури на земній кулі, а потім шляхом теоретичних розрахунків визначили вплив глобального потепління на метаболізм у холоднокровних тварин.

“Ми очікували, що фізіологічні зміни у тварин у помірно-арктичному регіоні також будуть найбільшими, але розрахунки спростували наші припущення”, — сказав Діллон, співробітник факультету зоології та фізіології Університету Вайомінгу.

“З того, що підвищення температури повітря в тропіках було відносно мале, зовсім не впливає, що і вплив потепління на місцевих тварин теж невеликий. Наші результати свідчать, що віправильне протилежне твердження”, — додав Хьюї.

Розрахунки вчених показали, що у тропічних холоднокровних тварин швидкість метаболізму зросте значно сильніше, ніж у мешканців Арктики. На думку біологів, це спричинить суттєві

зміни в екосистемах тропіків.

По-перше, зростатиме потреба тварин у їжі і, відповідно, підвищиться їх вразливість до голодування, якщо доступ до харчових ресурсів з певних причин буде обмежено. По-друге, якщо тварини будуть посилено харчуватися, то у них залишиться менше часу та енергії для розмноження, що може призвести до проблем чисельності у популяціях.

Крім того, зростання швидкості метаболізму змінить динаміку харчових мереж, приводячи до збільшення чисельності рослиноїдних тварин і хижаків. Нарешті, з'являться нові особливості поширення тропічних хвороб, що переносяться комахами. Всі ці зміни можуть мати глобальні наслідки, вважають вчені.

Як повідомлялося, дослідники Вашингтонського університету виступили із заявою про те, що, якщо тропічні комахи не пристосуються до прогнозованого глобального потепління, то їм загрожує вимирання.

ВІЯВЛЕНО НАЙМЕНШИХ ЖАБ

На острові Борнео вчені виявили найменших у світі жаб, розмір їхнього тіла можна порівняти з розміром горошини.

Жаби мешкають у національному парку острова Борнео, виявити крихітних тварин вдалося лише завдяки тому, що вони дуже гучно квакають.

Як повідомляє джерело, розмір тіла самців цих тварин коливається від 10,6 до 12,8 міліметра, самки приблизно вдвічі більші.

Жаби *Microhyla nepenthicola* мешкають у лататтяподібних листках хижих рослин *Nepenthes ampullaria*. Такі листки служать пасткою для комах, увагу яких привертає сироп, що виділяється в порожнину глечика. Жертви, що потрапили всередину глечика, не можуть вибратися назовні, так як застряють у в'язкій рідині. *N. ampullaria* переварює їх тіла, засвоюючи поживні речовини, що містяться в них. Жаби харчуються рештками комах їхніх пасток і там же вирощують своє потомство.

Смакотинка

Риба під овочевим соусом

1,5 кг риби, 500 г овочів (морква, петрушка, селера, цибуля) склянка томатного соку, олія, сіль, цукор, лавровий листок.

Оброблену рибу нарізати на порції, посолити і залишити на 20 хвилин. Кожну порцію обкачати в борошні і обсмажити. Викласти на довге блюдо, надаючи форми цілої рибини. Овочі нарізати соломкою або подрібнити на крупній тертці, цибулю дрібно покрити і, вливши півсклянки води з олією та посолити, стухувати до готовності. Влити томатний сік, вкинути

ти лавровий листок та цукор, проварити. Соусом полити рибу. Можна подати як у гарячому, так і в холодному вигляді.

